ХОВД АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2024 оны хураангуй тайлан

Аудитын код: ХОА-2025/137/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Ховд хот 2025 он	Дарга, тэргүүлэх аудитор: Х.Болдбаатар Утас: 99047408 Цахим хаяг: boldbaatarkhu@audit.gov.mn Аудитын менежер: А.Цэцэгсүрэн Утас: 99013699 Цахим хаяг:tsetsegsurena@audit.gov.mn Аудитор: У.Батчимэг Утас: 88094175 Цахим хаяг: batchimegu@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ 2

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ 4

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан 4

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан 5

2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан 6

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан 6

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан (төгрөгөөр) 8

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан (төгрөгөөр) 9

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ 10

5.2 Зөвлөмж 11

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ 26

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
АОУС	Аудитын Олон Улсын Стандарт
УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
ИТХ	Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

ХОВД АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
84000 Цамбагарав баг, Жаргалант сум, Ховд
Утас: 976-70433061, Факс: 976-70433061
E-mail: khovd@audit.gov.mn

2025.2.09 № 2/25

танай 2025.01.07-ны № 16.-т

ХОВД АЙМГИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ГАЗРЫН ДАРГЫН АЛБАН ҮҮРГИЙГ ТҮР ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ Б.СҮХНАРАН ТАНАА

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Эрүүл мэндийн газрын 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт дурдсан алдаа зөрчлийг эс тооцвол Эрүүл мэндийн газрын 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлээгүй, үндсэн хөрөнгө, бараа материалын тооллого хийгээгүй, бараа материалын зарцуулалтад дотоод хяналт хэрэгжүүлээгүй, эдийн засгийн ангилал гүйлгэн зарцуулж авто тээврийн хэрэгсэл худалдан авсан зэрэг зөрчлийн дүн нь гүйцэтгэлийн үе шатанд тооцсон материаллаг байдлын дүнгээс хэтэрсэн байгаа нь Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.3-д “санхүү, төсвийн зохистой удирдлагыг хэрэгжүүлэх;”, 6.4.8-д “төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх” Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 72 дугаар зүйлийн 72.4-д “тооллогын комисс дараах үүрэгтэй: эд хөрөнгийн тооллогыг тогтоосон хугацаанд үнэн зөв, чанартай явуулж дуусгах”, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.5-д “дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах;” гэсэн заалтуудыг мөрдөөгүй иж бүрэн байх, тасалбар болголт, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Аймгийн Засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөрт тусгагдсан “Чадварлаг эмч, мэргэжилтэн” дэд хөтөлбөрийн хүрээнд орон нутгийн хөгжлийн сангаас шилдэг эмч, мэргэжилтэн шалгаруулах журмын дагуу ажлаараа 15 эмч мэргэжилтнийг тус бүр 3.0-4.0 сая төгрөгөөр шагнаж урамшуулан, нийтдээ 51.6 сая төгрөг зарцуулсан байна.

Аудитын гол асуудал

Байгууллагын өмч хамгаалах зөвлөлийн дүгнэлт, тушаал шийдвэргүйгээр Ховд Азза ТӨХК, Шинэ ховд Жаргалант ТҮК ОНӨААТҮГ-уудад 27,250.0 мянган төгрөгийн нэг удаагийн маск, бээлий, хувцас шилжүүлсэн байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Тус газарт аймгийн ЗДТГ-аас 500.0 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалт, ХӨСҮТөвөөс 437.4 сая төгрөг, ЭМЯ-ны хөрөнгө оруулалтаар 91.6 сая төгрөгийн бараа материал, үндсэн хөрөнгө үнэ төлбөргүй хүлээн авсан байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх болович үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР Х.БОЛДБААТАР

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**69,421,358.00**	**36,772,231.50**
33	**АВЛАГА**	46,554,496.00	807,439.00
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага		687,981.00
335	**Бусад авлага**	26,175,896.00	119,458.00
3351	Байгууллагаас авах авлага	26,175,896.00	119,458.00
34	**УРЬДЧИЛГАА**	0.00	10,500,000.00
34600	Урьдчилж гарсан зардал		10,500,000.00
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	22,866,862.00	25,464,792.50
35300	Бэлэн бүтээгдэхүүн	360,000.00	7,277,000.00
354	**Хангамжийн материал**	22,506,862.00	18,187,792.50
35420	Аж ахуйн материал	1,071,334.00	40,000.00
35470	Бусад хангамжийн материал	21,421,428.00	18,147,792.50
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**79,999,135.40**	**330,700,265.46**
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	79,999,135.40	330,700,265.46
392	**Биет хөрөнгө**	79,999,135.40	329,424,265.46
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	139,746,100.00	279,746,071.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-139,746,100.00	-149,079,431.40
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	123,526,927.00	256,004,506.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-95,635,098.60	-109,810,514.34
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	72,326,959.00	75,851,959.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-58,299,652.00	-61,368,324.80
39213	Түүх соёл, музейн дурсгалт зүйлс	38,055,000.00	38,055,000.00
39217	Ном	25,000.00	25,000.00
393	**Биет бус хөрөнгө**	0.00	1,276,000.00
39301	Програм хангамж	2,300,000.00	3,620,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-2,300,000.00	-2,344,000.00
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	**149,420,493.40**	**367,472,496.96**
4	**НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР**	**46,435,038.00**	**13,200.00**
41	**БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР**	46,435,038.00	13,200.00
413	**Өглөг**	46,435,038.00	13,200.00
4136	**Бусад өглөг**	46,435,038.00	13,200.00
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	26,056,438.00	13,200.00
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**102,985,455.40**	**367,459,296.96**
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	102,985,455.40	367,459,296.96
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	169,177,150.00	169,177,150.00
51101	Өмч: - төрийн	169,177,150.00	169,177,150.00
512	**Хуримтлагдсан үр дүн**	-66,191,694.60	198,282,146.96
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	-66,191,694.60	-66,191,694.60
51220	Тайлант үеийн үр дүн		264,473,841.56
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	**149,420,493.40**	**367,472,496.96**

2.2 АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ҮР ДҮНГИЙН ТАЙЛАН

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**1,263,885,673.00**	**2,012,465,796.00**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**32,820,773.00**	**12,944,978.00**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	32,820,773.00	12,944,978.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	32,820,773.00	12,944,978.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	32,820,773.00	12,944,978.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**1,231,064,900.00**	**1,999,520,818.00**
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	419,818,600.00	859,039,018.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	129,118,600.00	841,039,018.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	290,700,000.00	
1330	**Төсвийн захирагчдаас**	811,246,300.00	1,140,481,800.00
133001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	811,246,300.00	1,140,481,800.00
2	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**1,255,002,045.91**	**1,747,991,954.44**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**1,255,002,045.91**	**1,747,991,954.44**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	1,176,993,486.23	1,629,500,879.00
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	319,913,072.50	498,969,002.41
210101	Үндсэн цалин	199,038,664.00	298,806,649.41
210102	Нэмэгдэл	105,204,897.50	160,503,986.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	5,814,000.00	16,590,000.00
210104	Урамшуулал	9,855,511.00	20,700,572.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	38,262,261.50	60,464,768.59
210201	Тэтгэврийн даатгал	26,061,096.19	41,662,191.56
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,202,032.02	4,901,434.28
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,561,625.69	2,450,717.23
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	585,227.34	2,290,084.50
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	5,852,280.26	9,160,341.02
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	22,922,884.32	24,972,860.06
210401	Бичиг хэрэг	1,320,700.00	1,495,598.00
210402	Тээвэр, шатахуун	16,705,932.30	16,686,481.70
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,733,752.02	6,211,780.36
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	162,500.00	119,000.00
2105	**Нормативт зардал**	300,000.00	302,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	300,000.00	302,000.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	1,461,000.00	1,490,000.00
210604	Урсгал засвар	1,461,000.00	1,490,000.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	9,929,500.00	9,987,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	9,929,500.00	9,987,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	432,191,690.00	857,728,384.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	430,616,690.00	855,374,592.00

210803	Даатгалын үйлчилгээ	900,000.00	876,792.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	246,000.00	246,000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	54,000.00	54,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	375,000.00	1,177,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	352,013,077.91	175,586,863.94
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	302,988,277.00	62,639,190.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	20,686,125.00	86,326,254.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	28,338,675.91	26,621,419.94
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	78,008,559.68	118,491,075.44
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	30,378,600.00	79,741,446.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	27,378,600.00	
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	3,000,000.00	25,469,280.00
2133	**Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	47,629,959.68	38,749,629.44
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	47,629,959.68	38,749,629.44
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)**	8,883,627.09	264,473,841.56
225	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН**	3,059,950.00	0.00
225005	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал	3,059,950.00	
4	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)**	-3,059,950.00	0.00
5	**НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)**	5,823,677.09	264,473,841.56

2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
C01	**2023 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл**	169,177,150.00	-72,015,371.68	97,161,778.32
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт			0.00
C03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**169,177,150.00**	**-72,015,371.68**	97,161,778.32
C07	Тайлант үеийн үр дүн		5,823,677.09	5,823,677.09
C08	**2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**169,177,150.00**	**-66,191,694.59**	102,985,455.41
D01	**2024 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл**	**169,177,150.00**	**-66,191,694.59**	102,985,455.41
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт			0.00
D03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**169,177,150.00**	**-66,191,694.59**	102,985,455.41
D08	Тайлант үеийн үр дүн		264,473,841.56	264,473,841.56
D09	**2024 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**169,177,150.00**	**198,282,146.97**	367,459,296.97

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)**	**1,231,064,900.00**	**2,042,038,918.00**
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**1,231,064,900.00**	**2,042,038,918.00**
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	409,118,600.00	901,557,118.00

131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж		18,000,000.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	129,118,600.00	883,557,118.00
1330	**Төсвийн захирагчдаас**	811,246,300.00	1,140,481,800.00
133001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	811,246,300.00	1,140,481,800.00
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)**	**1,231,064,900.00**	**1,777,661,316.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**1,231,064,900.00**	**1,777,661,316.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**1,153,056,340.32**	**1,638,661,640.56**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**310,140,800.00**	**475,768,343.00**
210101	Үндсэн цалин	169,815,725.00	252,839,502.00
210102	Нэмэгдэл	124,346,623.00	183,818,922.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	7,025,222.00	16,575,000.00
210104	Урамшуулал	8,953,230.00	20,594,972.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс		1,939,947.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**38,634,600.00**	**59,473,600.00**
210201	Тэтгэврийн даатгал	26,271,500.00	40,442,000.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,090,800.00	4,757,900.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,472,600.00	3,806,300.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	618,200.00	951,600.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	6,181,500.00	9,515,800.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**24,644,352.02**	**25,089,328.56**
210401	Бичиг хэрэг	1,480,000.00	1,480,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	16,700,000.00	16,700,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	5,807,852.02	6,329,868.56
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	162,500.00	119,460.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	494,000.00	460,000.00
2105	**Нормативт зардал**	**300,000.00**	**302,000.00**
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	300,000.00	302,000.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	1,500,000.00	1,500,000.00
210604	Урсгал засвар	1,500,000.00	1,500,000.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**9,929,500.00**	**9,987,000.00**
210702	Дотоод албан томилолт	9,929,500.00	9,987,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**435,137,411.30**	**902,091,459.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	433,562,411.30	900,520,650.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	900,000.00	877,609.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	246,000.00	246,000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	54,000.00	54,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	375,000.00	393,200.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**332,769,677.00**	**164,449,910.00**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	312,342,477.00	78,199,910.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	20,427,200.00	86,250,000.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**78,008,559.68**	**138,999,675.44**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**30,378,600.00**	**100,250,046.00**

213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	27,378,600.00	20,378,600.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг		54,272,166.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	3,000,000.00	25,599,280.00
2133	**Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	47,629,959.68	38,749,629.44
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	47,629,959.68	38,749,629.44
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)**	**0.00**	**264,377,572.00**
5	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)**	**0.00**	**264,377,572.00**
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**0.00**	**264,377,572.00**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	0.00	264,377,572.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал		264,377,572.00
6	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)**	**0.00**	**-264,377,572.00**

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан (төгрөгөөр)

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	1,140,481,800.00	1,128,295,972.56
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	1,140,481,800.00	1,128,295,972.56
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	1,137,481,800.00	1,125,600,972.56
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	486,099,800.00	475,768,343.00
210101	Үндсэн цалин	265,574,800.00	252,839,502.00
210102	Нэмэгдэл	189,309,600.00	183,818,922.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	13,596,700.00	16,575,000.00
210104	Урамшуулал	17,618,700.00	20,594,972.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	60,762,400.00	59,473,600.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	41,318,500.00	40,442,000.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	4,861,000.00	4,757,900.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,430,500.00	3,806,300.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,430,400.00	951,600.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	9,722,000.00	9,515,800.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	25,305,000.00	25,089,328.56
210401	Бичиг хэрэг	1,480,000.00	1,480,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	16,700,000.00	16,700,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	6,389,600.00	6,329,868.56
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	235,400.00	119,460.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	500,000.00	460,000.00
2105	**Нормативт зардал**	302,400.00	302,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	302,400.00	302,000.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	1,500,000.00	1,500,000.00

210604	Урсгал засвар	1,500,000.00	1,500,000.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	10,000,000.00	9,987,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	10,000,000.00	9,987,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	519,892,200.00	519,860,701.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	517,515,000.00	517,505,892.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	900,000.00	877,609.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	246,000.00	246,000.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	54,000.00	54,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,177,200.00	1,177,200.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	33,620,000.00	33,620,000.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	14,810,000.00	14,810,000.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	18,810,000.00	18,810,000.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	3,000,000.00	2,695,000.00
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	3,000,000.00	2,695,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	3,000,000.00	2,695,000.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	1,140,481,800.00	1,128,295,972.56
1320	**ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	1,140,481,800.00	1,128,295,972.56
132001	Орон нутгийн төсвөөс	1,140,481,800.00	1,128,295,972.56
61	**БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО**	1.00	1.00
610001	Төсвийн байгууллага	1.00	1.00
62	**АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО**	14.00	14.00
620001	Удирдах ажилтан	2.00	2.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	9.00	9.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	3.00	3.00
65	**ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ**	**14.00**	**14.00**
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	10.00	10.00
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	3.00	3.00
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	1.00	1.00

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан (төгрөгөөр)

Дансны код	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл
I	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**874,993,316.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**874,993,316.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	777,438,270.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	646,608,330.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	646,608,330.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	130,829,940.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	63,389,940.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	67,440,000.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	97,555,046.00
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	97,555,046.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	20,378,600.00

213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	54,272,166.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	22,904,280.00
2133	**Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	**26,563,802.00**
213403	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	26,563,802.00

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 449,811.5 мянган төгрөгийн алдаа, зөрчил илэрснээс 19,440.0 мянган төгрөгийн бүртгэл тайлагналын алдаа[1]-г залруулж, баталгаажуулав. Үүнд:

- Цахим сайт болон телевизтэй 2025 онд хамтран ажиллах гэрээ байгуулсан боловч төлбөрийг урьдчилан төлж 10,500.0 мянган төгрөгийг зардлаар бүтгэсэн;.
- Үндсэн хөрөнгийн данс бүртгэлд бүртгэгдсэн бараа материал, урсгал засварын зардлыг үндсэн хөрөнгийн дансанд бүртгэсэн 8,940.0 мянган төгрөг зөрүүтэй тайлагнасан.

Энэ нь Сангийн сайдын 2012 оны 76 дугаар тушаалаар баталсан "Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан гаргах журам", 2025 оны А/3 дугаар тушаалаар баталсан төсөвт байгууллагын дагаж мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн журам, УСНББОУС 1 стандарт, толилуулга гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Аудитаар нийт 430,371.5 мянган төгрөгийн 4 зөрчил[2] илэрснээс,328,494.9 мянган төгрөгийн алдаа зөрчлийг арилгах давтан гаргахгүй албан шаардлага, 2 зөвлөмж өгсөн.

5.1. Албан шаардлага

5.1.1 Илрүүлэлт: Аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын даргын 2024 оны 01 дүгээр сарын 25-ны өдрийн А/03 тоот захирамжаар "Гадаад улсад туршлага судлах арга хэмжээ"-ний зардал санхүүжүүлэн, "Бүгд Найрамдах Социалист Вьетнам улсад 2 дугаар сарын 16-наас 24-ны өдрүүдэд аймгийн Иргэдийн хурлын төлөөлөгч нарыг туршлага судлах нэрийдлээр аймгийн ИТХ-ын 29 төлөөлөгч, мөн 2024 оны 10 дугаар сарын 10-ны А/757 тоот захирамжаар БНХАУ-ын Алтай, Цонж аймгийн найрамдалт хамтын ажиллагааны санамж бичгийн хүрээнд төрийн албан хаагчдыг гадаад улсад аялуулсан нийт 229,988.0 мянган төгрөгийг төсвөөс төлсөн байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах",16 дугаар зүйлийн 16.5 дахь хэсгийн 16.5.5-д "батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах", Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.3-т "үр ашигтай байх", 4.2.3-т "хэрэгжүүлэх аливаа үйл ажиллагаа, арга хэмжээ нь хамгийн бага зардлаар хамгийн өндөр үр дүнг хангахад чиглэсэн байх", 12 дугаар зүйлийн 12.1.4-т "хуулиар зөвшөөрөөгүй бусад" гэсэн заалтуудыг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчил арилгуулах албан шаардлага өгөв.

5.1.2 Илрүүлэлт: Иргэдийн Төлөөлөгчийн хурлын төсөвт намын суудлын санхүүжилтийн төсөв батлан Монгол ардын нам, Ардчилсан намуудад нийт 98,506.9 мянган төгрөгийн санхүүжилт шилжүүлсэн нь Улс төрийн намын тухай хуулийн 34 дүгээр зүйлийн 34.6-д Нам дараах этгээдээс хандив авахыг хориглоно 34.6.3-д "төрийн байгууллага болон нутгийн өөрөө удирдах байгууллага" гэсэн заалтыг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчил арилгуулах албан шаардлага өгөв.

[1] *Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,*

[2] *Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.*

5.2 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

5.2.1 Батлагдсан төсвийн зориулалт, зарцуулалттай холбоотой.

Илрүүлэлт. Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний зардлыг хууль тогтоомжид зааснаас бусад зориулалтаар зарцуулсан, цалингийн зардал, бараа бүтээгдэхүүн худалдан авсан, засвар үйлчилгээ, түлээ түлшний хөнгөлөлт олгож байгаа нь Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.5 -д " батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах ",Гэмт хэрэг зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн 46 дугаар зүйлийн 46.7-д "Гэмт хэрэг, урьдчилан сэргийлэх ажилд зориулсан хөрөнгийг хууль тогтоомжид зааснаас бусад зориулалтаар зарцуулахыг хориглоно" гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Төсвийн тухай хуулийг 16.5.5 дахь заалтыг хэрэгжүүлэн ажиллаж, байгууллагын чиг үүрэгт хамааралгүй ажил гүйгээг санхүүжүүлэхгүй байх.

5.2.2 Дотоод хяналт, хариуцлагатай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт. Төсвийн хөрөнгө, өр, төлбөр, орлого, зарлага, хөтөлбөр, арга хэмжээ, хөрөнгө оруулалтад санхүүгийн хяналт, шалгалт хийх, үнэлэлт, дүгнэлт, зөвлөмж гарган ажиллаагүй байгаа нь Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.1-д "төсвийн байгууллагын өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдах; "16.5.4-д төсвийн байгууллагын үйл ажиллагааны үр дүнг дээшлүүлэх" гэсэн заалтуудтай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Байгууллагын үйл ажиллагаанд дотоод хяналтыг хэрэгжүүлэн ажиллах.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Төрийн аудитын байгууллагад 2025 оны 6 дугаар сарын 15-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

6.1 Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл /мянган төгрөгөөр/

Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Алдааны утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс:				Зөвлөмж	
								Залруулсан		Залруулаагүй			
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	тоо	Дүн	тоо	Дүн	Тоо	Дүн
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ИТХ	2025 онд хэрэгжүүлэх телевиз болон олон нийтийн сайтуудтай хамтран ажиллах гэрээний хэрэгжилтийг дүгнээгүй байхад 2024 онд зардал бүртгэсэн	1	10,500.0			1	10,500.0	1	10,500.0				
	Данс бүртгэлд бүртгэгдсэн үндсэн хөрөнгийг бараа материалын дансанд бүртгэсэн,	1	8,940.0			1	8 940.0	1	8 940.0				
Нийт дүн		**2**	**19,440.0**				**2**	**19,440.0**	**19,440.0**				

6.2 Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл *|мянган төгрөгөөр/*

Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	**Алдаа, зөрчлийн товч утга**	**Нийт алдаа, зөрчлийн дүн**		**Үүнээс:**							
		Тоо	**Дүн**	**Төлбөрийн акт**		**Албан шаардлага**		**Зөвлөмж**		**Хуульд**	
				Тоо	**Дүн**	**Тоо**	**Дүн**	**Тоо**	**Дүн**	**Тоо**	**Дүн**
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ИТХ	Гадаад улсад туршлага судлах арга хэмжээ зохион байгуулсан	1	229,988.0			1	229,988.0				
	Намын суудлын мөнгө санхүүжүүлсэн	1	98,506.9			1	98,506.9				
	Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний зардлыг хууль тогтоомжид зааснаас бусад зориулалтаар зарцуулсан, албан хэрэгцээнд шаардлагагүй бараа материал худалдан авсан	1	101,876.6					1	101,876.6		

	Төсвийн захирагч нь дотоод аудитын нэгж байгуулан ажиллаагүй	1						1			
Нийт дүн		**4**	**430,371.5**			**2**	**328494.9**	**2**	**101,876.6**		

№	Төсвийн захирагчийн ангилал	Байгууллага, нэгжийн too				Санал дүгнэлтийн хэлбэр			
			Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр						
		Аудитад хамрагдах	Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан	Аудит хийгээгүй	Зөрчилгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
А	1	2	3	4	5	7	8	9	10
1	ТШЗ		1				1		
2	Төсөл, хөтөлбөр								
3	ЗГТС								
4	ТТЗ								
5	ТЕЗ								
	НИЙТ		**1**				**1**		